

DIGITÁLNE

NOMADSKY

Pomyselnú kanceláriu si rozložia kdekoľvek pod šírým nebom, úradujú z pláží, meditačných ústraní či pralesov. Novodobé kočovníčky, ktorým sa v širom svete podarilo sklbiť prácu s cestovaním. Putujú, kam ich osud zavedie, pracujú odkiaľkoľvek, kde nájdú dobré pripojenie na internet a často ich živia vlastné zážitky. Nahliadnite do života štyroch odvážnych Sloveniek, ktoré zbalili batohy a dovolili si vykročiť za svojimi snami.

I

Ivana Grešlíková (35)

Než odišla: S diplomom z anglického a ukrajinského jazyka vystriedala niekoľko zamestnaní, tesne pred nomádkou cestou učila v bilingválnej škôlke vo Frankfurte.

Na cestách: Od októbra 2013.

Živí ju: Cestovateľský blog Nomad is Beautiful, ktorý založila spolu s priateľom Giannim Bianchinim. Je zameraný na ekoturistiku, zodpovedné cestovanie a cestovateľskú fotografiu. Taktiež bloguje na slovenskom blogu IvanaGreslikova.com.

Zimu trávi: V januári sa presúva z Taiwanu do mesta ChiangMai na severe Thajska a vo februári cestuje do Malajzie.

Bod zlomu: Zo Slovenska som odišla pred deviatimi rokmi po tom, ako som dopísala doktorát z literárnej vedy. Mala som

100

plné zuby a hlavu kníh, štúdií, písania a korektúr, potrebovala som robiť niečo fyzicky náročné, aby som mohla úplne vypnúť. Kúpila som si jednosmerný lístok do Londýna a do týždňa si našla prácu v Hiltone. Zostala som tam štyri mesiace, kým mi neprišla pozvánka obhájiť si titul. Na Slovensko som sa vrátila len na pár týždňov. Došlo mi, že práca na univerzite nie je pre mňa. Prestažovala som sa do Prahy, kde som žila 4 roky, neskôr sa vrátila do Londýna a po pár mesiacoch som sa pridala k priateľovi, ktorý žil vtedy vo Frankfurte. Obaja sme veľa cestovali ešte predtým, než sme sa stretli. V Nemecku sme pracovali „od

vidím do nevidím“ a hoci sme mali dobré platy, nemohli sme si ich užiť tak, ako sme chceli - cestovaním. Plánovali sme dovolenku do Ázie, ale v práci nám dali len 10 dní voľna, čo bolo absurdné. Čítali sme vtedy knihu Vagabonding od Rolfa Potts, ktorý písal o dlhodobom cestovaní. To nás nadchlo tak, že sme sa rozhodli založiť si blog a vybudovať z neho biznis, ktorý nás užívi na cestách. Trvalo nám 14 mesiacov, kým sme si našetrili na cesty a výdavky s tým spojené. Predstava slobody a priestoru, v ktorom sa môžeme kreatívne rozvíjať, bola taká silná, že nám nerobilo problém maximálne sa uskromniť. Predali a rozдали sme všetko, čo sme mali. To bola súčasť plánu - oslobodiť sa od všetkého, čo nás brzdilo.

Risk je zisk: Posledné týždne pred cestou sa mi chveli ruky, nebola som schopná počítať mince, keď som platila v obchode. Pýtali sme sa jeden druhého, či to „dáme“, či si ustojíme

IVANA GREŠLÍKOVÁ

bláznivý nápad začať nový život v Ázii. Skúšali sme vymyslieť plán B, ale nešlo to. Iná možnosť než skočiť do toho neexistovala. Že sme sa správne rozhodli, som pocítila, keď som vo Frankfurte vhodila do schránky kľúče od prenajatého bytu a nastúpila na električku na letisko. Božský pocit ľahkosti. Cítim ho každé ráno, keď sa zobudím, zapnem počítač a pracujem na tom, čo mám najradšej, keď zaspávam v stane pod storočným mangom alebo počítam rybárske loďky pri západe slnka na prázdnej pláži. **Digitálne nomádstvo mi dalo aj vzalo:** Ešte na výške som snívala, ako budem cestovať, žiť vždy pol roka v inej krajine a popritom prekladať a písať knihy. Táto predstava bola silnejšia, ako idea usadiť sa, vziať si pôžičku na nový byt a splácať ju 30 rokov. Odtedy som na cestách, oveľa intenzívnejšie vnímam seba i okolie. Užívam si, že svet spoznávam vlastnými očami, nie prostredníctvom médií, ktoré buď zastrešujú alebo dôležité udalosti vo svete

ignorujú. Mojm najväčším doppingom je pocit počas prvých dní v novej krajine, kedy sa veľmi nekontrolujem a „zírám“ na miestnych, pozorujem, ako cestujú v autobusoch, ako si kupujú jedlo, ako ho jedia, ako reagujú, keď stretnú cudzinca... Je to zmes vzrušenia, radosti, zvedavosti, prekvapení alebo aj rozčarovani. Čo sa týka odvrátenej strany, najviac si to odniesli vzťahy s priateľmi. Prvý rok mi to bolo veľmi ľúto a že mi kamaráti prestali odpisovať na správy, som brala osobne. Dnes to nemám nikomu za zlé, prefiltrovať vzťahy je fajn. Pár naj kamarátov mi ostalo a viem, že aj keď nie sme dlho v kontakte, intenzita objatí, keď sa vidíme po roku, sa nemení.

Rituály na cestách: Cestujem s 10-kilovým batohom, do ktorého sa zmestia iba nevyhnutné veci, čiže laptop, foťák, čítačka Kindle a káble, čo zaberie polovicu batožiny. V novej krajine vždy najprv zhľadám SIM-kartu do mobilu, aby som mala prístup ku Google mape a hneď potom idem nájsť nejaký stánok s jedlom alebo malú miestnu reštauráciu.

Lekcia života: Jedna zo situácií, ktoré najviac ovplyvnili spôsob, akým cestujem, bol pobyt v thajskej džungli. Pomáhali sme neziskovke a miestnym komunitám obnoviť biotopy slonov v divočine a všetko to zdokumentovať. Len pár mesiacov predtým som sa chcela preväzovať pralesom na slonovi. To, čo som sa naučila o turistickom priemysle a slonoch, ma doslova prefackovalo a v duchu som ďakovala za to, že som si na slona nesadla a nikdy nesadnem. Proces ich tréningu je neakceptovateľný - mláďatá sa kradnú od stáda, pričom matku často zastrelia. Mahuti (sloní tréneri) nechávajú slonov hladovať, priväzujú im všetky končatiny ku stromom, aby ich mohli trénovať s palicou, na konci ktorej je umiestnený ostrý kovový hák. Strávil som jeden deň v menšom záchrannom centre pre slony, ktoré boli „nepoužiteľné“ pre biznis. Keď som videla tieto nádherné bytosti slepé, chromé a s prepichnutými ušami, zmenila som postoj k turistickým atrakciám.

Vyhýbam sa akýmkoľvek vystúpeniam a kontaktu so zvieratami, ktoré sú v zajatí.

Na Filipínach sme sa zasa v miestnom bistro zoznámili s dievčatkou Diane. Bola taká podvyživená, že jediným riešením pre matku, ktorej manžel bol vo väzení, bolo vziať dcéru do práce a kŕmiť ju zvyškami zo stolov. Zašli sme za nimi do ich bambusovej chalúčky a pomohli im kúpiť vitamíny na 18 mesiacov. Stálo nás to toľko, čo jedna veľká pizza v Bratislave. Netvrdím, že sme tým niekomu zachránili život, ale uvedomila som si, ako málo niekedy stačí, ak chce človek pomôcť urobiť zmenu.

Rutina vs dobrodružstvo: Počas ciest zažívam dve rôzne obdobia. Jedno cestovné,

počas ktorého sa presúvam - vybehnem do lesa, džungle, behám po miestnych trhoch, kopcoch, hľadám najlepší výhľad na mesto, stretávam sa s miestnymi, fotím a navštevujem viac i menej známe miesta. Počas tohto obdobia je každý deň iný a prácu na počítači úplne minimalizujem. Po cestovateľskom období sa zvyknem na 1 - 3 mesiace „usadiť“ a pracovať, a to je obdobie rutiny, ktoré si rovnako užívam. Som za počítačom 6 - 10 hodín denne, spracúvam poznámky z ciest, píšem články, kontaktujem médiá, editujem videá. Jednou z mojich pamätných „kancelárií“ bola ubytovňa v bývalom väzení na hranici Thajska a Laosu. Steny zafarbili na ružovo, drevené postele, zamrežované dvere, okná a skromný záchod zostali pôvodné. Najkrajšie výhľady som mala v co-workingovom priestore v Ubude na Bali a na pomarančovníkovej plantáži v Portugalsku.

Takto to nefunguje): Milujem písanie a každý článok veľmi prežívam. Prvé mesiace som hľadala svoj „hlas“, ktorým chcem s čitateľmi komunikovať. Učím sa to doteraz, ako zakomponovať do blogov rozprávanie príbehov alebo ako upraviť články tak, aby si ich našli ľudia vo vyhľadávačoch. No a potom je tu jazyk. Píšem najmä v angličtine, čo nie je môj rodný jazyk, preto sa učím z vlastných chýb, ktoré mi moja americká editorka v textoch nájde. Pred cestou som si predstavovala, že písanie a fotenie sú na blogovaní najdôležitejšie. Veľký omyl. Samotné články mi zaberajú možno 30 % z práce, všetok ostatný pracovný čas venujem marketingu, vzdelávaniu a networkingu s inými blogermi. Nevieť si predstaviť, koľko mesiacov by som musela stráviť hľadaním na internete toho, čo mi skúsenejší blogeri vysvetlili v priebehu dvojhodinového workshopu. Uživiť sa digitálnym nomádstvom sa určite dá, ak má človek veľkú trpezlivosť, pevné nervy a dostatok financií na pokrytie výdavkov počas prvého roku alebo aj dvoch. Realita je taká, že blog ako taký vám mesačný príjem pokryje až po dvoch - troch rokoch práce.

Opri sa o mňa: Cestujem s priateľom, s ktorým sme sa stretli na cestách pred pár rokmi. Pracujeme na väčšine spoločných projektov, čo je ideálne, lebo obaja vieme, čo práca na cestách vyžaduje. Hádali sme sa na začiatku, kým sme si zvykali, že sme odteraz okrem partnerského aj v pracovnom vzťahu, čo si vyžaduje nebrať si všetko osobne. Ja som dovtedy pracovala väčšinou na voľnej nohe, takže mať kolegu po svojom boku 24 hodín denne bol dokonalý test nášho vzťahu. Na povrch sa prirodzene derú všetky tiene osobnosti, skryté strachy, frustrácie, zafixované reakcie na určité situácie. Na cestách ich neskryjete ani pred sebou, ani pred partnerom.

ALEXANDRA
KOVÁČOVÁ

102

Takže buď sa prebudíte z ilúzií o sebe a mužovi, s ktorým žijete a prijmete sa takí, akí ste, alebo si dáte „sbohem a šáteček“.

Plán s ručením obmedzeným: Ostanem na cestách dovtedy, kým budem na nich šťastná.

Alexandra Kováčová (31)

Než odišla: Pracovala ako letuška.

Na cestách: Od januára 2009.

Živí ju: Cestovateľský blog Crazy Sexy Fun Traveler venovaný dobrodružstvám, ľudom, prírode, mestám, wellness, ubytovaniu a aktivitám, ktoré skúša.

Zimu trávi: Po dvoch mesiacoch v Thajska a na Bali sa na pár týždňov venuje rodine doma na Slovensku, kde dokončuje anglickú verziu svojej e-knihy Surová strava a cestovanie.

Bod zlomu: Od osemnástich som žila sama v zahraničí. Študovala som anglickú a španielsku filológiu v Olomouci a Madride, potom som pracovala ako letuška v Škótsku a Taliansku. Keď som popri práci konečne dokončila aj druhé magisterské štátnice, chcela som, aby ma preložili do Španielska. V práci sa k nám vôbec nesprávali milo, bolo mi jasné, že to asi nepôjde... Nemám rada, keď mi šéf hovorí čo, kedy a ako. Navyše, pracovať s Talianmi je na nervy. Hneď po štátniciach som preto v práci dala výpoveď, kúpila si letenku do Mexika, 90 % svojho majetku dala na charitu a povedala si, že sa budem živiť blogom.

Risk je zisk: V zahraničí som už žila tak či tak, ale doma mi to neulahčovali. Mama sa so mnou nerozprávala asi dva týždne. Nik nechápal, prečo dobrovoľne opúšťam stabilnú prácu, kde som nemusela až tak veľa pracovať a stále som mohla cestovať. Pre mňa to však bolo o slobode. Uvedomovala som si, že žijem len raz a mám možnosť voľby. Konečne som mohla ísť do môjho milovaného Mexika, tak prečo čakať? Ten mesiac, keď som čakala na posledný deň v práci a plánovala si výlety, bol veľmi náročný. Plakala som skoro každý deň. Nie preto, že som svojmu rozhodnutiu neverila, ale preto, že ľudia, na ktorých mi najviac záležalo, tvrdili, že som sa zbláznila. Rodina a známi môj životný štýl nechápali asi dva roky, kým som sa nezačala objavovať v časopisoch a na weboch ako jedna z mála ľudí na svete, čo sa úspešne živí cestovateľským blogom. Až potom konečne prišli na to, že som urobila dobre a začali byť na mňa pyšní.

Digitálne nomádstvo mi dalo aj vzalo: Milujem teplo, prechádzať sa naboso po pláži, plávanie, slnko, kokosové orechy a tropické ovocie - nič z toho by som doma nemala. Užívam si pocit slobody, že môžem pracovať, kedy sa mi chce, a naopak, keď na to nemám náladu, tak robím niečo iné. Myslenie a energia ľudí nefunguje vytyčených osem hodín, ktoré človeku niekto nariadi. Bežne cez deň chodím po výletoch a potom pracujem pri večeri a po nej. Najlepšie sa mi píšú články večer, keď je ticho a môžem sa sústrediť. Pracovať môžem vlastne hocikde, kde je internet a zásuvka, čo je veľkou výhodou. Tiež si užívam luxus a rôzne drahé aktivity, na ktoré by som bez sponzorov v inej práci možno nikdy nezarobila. Kto môže mať masáže za 300 eur každý druhý deň, limuzínu, helikoptéru či 24-hodinovú donášku do súkromnej vily len tak? (smiech) Najviac si však vážim, že sa každý deň naučím niečo nové - o sebe, o druhých a o živote celkovo. Vychádzam z cudzincami ako s vlastnou rodinou, hoci sa poznáme niekedy len pár hodín, a potom zostam v kontakte alebo sa opäť stretnúť na druhom konci sveta - to je neopísateľný pocit.

Hoci v zahraničí žijem prevažne už 12 a pol roka, rodina mi chýba viac a viac. Aj preto už každý rok trávim doma na východnom Slovensku viac ako len pár dní. Hoci celá rodina býva tu, všetci moji najlepší kamaráti sú roztrúsení po celom svete, preto nikdy nemôžem byť naraz na jednom mieste so všetkými ľuďmi, na ktorých mi záleží. Na moje prekvapenie mi veľmi chýbajú naše lesy, nie v každom štáte majú také krásne hory a stromy ako u nás.

Rituály na cestách: Nikdy necestujem bez plaviek a kokosového oleja, ktorý používam skoro na všetko. Samozrejmosťou sú notebook, fotoaparát, mobil, tablet, externý harddisk, všetky káble a slúchadlá, ktoré potrebujem k práci. Nosím so sebou aj malé srdiečko z orgonitu, ktoré ma zbavuje negatívnej energie a na ruke mám krokmer. V novej izbe vždy skočím na posteľ a kričím „jupííí“, ale iné rituály nemám.

Lekcia života: Vidieť, ako chudobní ľudia v štátoch tretieho sveta sú oveľa šťastnejší, ako u nás, aj bez áut, veľkých domov či parádneho oblečenia, pre mňa znamená najviac. V Kostarike v dome u jedného kamaráta mali namiesto okien všade len inú plachtu, dvere do kúpeľne a WC žiadne, len cez šnúрку prehodený uterák, takže všetko, čo tam človek robil, bolo vidieť aj počuť. Napriek tomu to boli najšťastnejší a najmilší ľudia, akých som kedy spoznala. Cestovanie mi dalo lekcie, ku ktorým sa človek inak ťažko dostane. Som oveľa pokojnejšia, mám väčšiu trpezlivosť, naučila som sa, že vždy niečo nevychádza podľa plánov a že netreba plánovať úplne všetko. Niekedy je dobré ísť s prúdom a užívať si prítomnosť. Všetko sa deje z nejakého dôvodu, hoci to niekedy nevidíme hneď. Naučila som sa viac vážiť prírodu, tešiť sa zo zvierat a z takých maličkosťí ako snečné ráno, nehodnotiť ľudí podľa zovňajšku, a vlastne vôbec nehodnotiť. Každý má svoje trápenia a starosti, a možno práve vtedy má zlý deň. Naučila som sa každý večer pred spaním zapísať si aspoň 10 vecí, za ktoré som v daný deň vďačná a tento denník vďačnosti si môžu všetci prečítať aj na mojom blogu.

Rutina vs dobrodružstvo: Osobne ma rutina dosť ubíja a je len pár vecí, ktoré znesiem ako rutinu. Ráno po prebudení meditujem, milujem ovocie, ovocné džúsy či kokosy na raňajky a aj obed, zaplávať a zacvičiť si jogu pred západom slnka a možno vstávať v rovnakú dobu, aby sa mi ľahšie zaspávalo. Inak rada robím stále iné veci, to ma robí živou a presne vtedy si uvedomujem, že táto chvíľa sa už rovnako opakuje nebude. Pri rutine mám pocit, že sa nič špeciálne nedeje a nemusím si to užívať. Blogovala som už z rôznych miest, najčastejšie z vírivky, to je moja špecialita. Blogujem odšadiaľ, kde je internet, vidím na monitor a mám na to momentálne chuť. **Takto to nefunguje):** Trendy sa neustále menia. Spolu s tým, ako fungujú sociálne siete a všetko na internete, je potrebné stále sa zdokonaľovať a prispôbovať. Kto nemá „gule“, nikdy si ako digitálny nomád nezarobí. Okrem guráže sa však treba vedieť nakopnúť - nemať šéfa a termíny vyvoláva niekedy opačný efekt a všetko odkladáme... Tiež treba vedieť mávnuť rukou nad negatívnymi ohlasmi. My blogeri hovoríme, že pokiaľ nemáme hejterov, nič sme nedokázali. Najhoršie obdobie som zažívala na jar minulého roka, keď mi niekto hackol blog, e-mail aj fanpage na Facebooku. Bola som zúfalá, lebo za jeden deň mi padla štyri a pol ročná každodenná práca. Jeden môj fanúšik s veľkým srdcom mi našťastie za pár týždňov pomohol dať všetko do poriadku.

Opri sa o mňa: Cestujem väčšinou sama, alebo s rodinou, ďalšími blogermi či známymi. S dvoma ex-priateľmi sme sa snažili to nejako sklbiť, mali začať cestovať so mnou, ale nevyšlo to. Nechcem vzťah na diaľku, takže pokiaľ mám nejaké plány a môj partner sa nemôže pridať, tak uprednostňujem nebyť vo vzťahu. Je to trochu začarovaný kruh, lebo cestujem aj preto, že som single, ale potom kvôli mojim plánom a práci je ťažšie nájsť si vzťah. Spoločnosť sa môžem stále na rodičov doma a pár najlepších kamarátov, s ktorými síce nie som v dennom kontakte, ale sú tu pre mňa vždy, keď ich potrebujem.

Plán s ručením obmedzeným: Snažím sa žiť maximálne pol roka dopredu, ďalej neplánujem. Postupne sa chcem viac zameriavať na zdravú stravu, jogu, workshopy, videá, e-knihy a organizovať výlety do zahraničia.

Magdaléna Vaculčiaková (29)

Než odišla: Vyštudovaná žurnalistka pracovala na oddelení komunikácie na vyššej odbornej škole v Olomouci, kde viedla aj ľudsko-právny seminár.

Na cestách: Od januára 2015.

Živí ju: Písanie cestovateľských reportáží a článkov o ľudských právach a rozvoji pre slovenské a české médiá. Pracuje pre neziskovky na Slovensku, bloguje na osobnej stránke MagdalénaVaculciakova.com a na facebookovej stránke Humans of Free Travels, kde zverejňuje príbehy zaujímavých ľudí, ktorých stretáva na potulkách.

Zimu trávi: Po Vianociach na Slovensku začiatkom februára letí do Kolumbie.

Bod zlomu: Boli dva. Prvým bol rozchod s bývalým priateľom a následná cesta do Indonézie - sama, na vlastnú päsť. Povedala som si, že vyskúšam, či sa dá cestovať a žiť novinárčinou. A išlo to. Keď som sa vrátila do Čiech, dočítala som knihu od Tomáša Hajzlera Peníze nebo život, v ktorej popisuje, ako zistiť, čo chcete v živote robiť a ako to začať robiť tak, aby vás to živilo. Na druhý deň som dala výpoveď v práci a kúpila si letenku na štyri mesiace do Ázie. Po návrate som osem mesiacov pracovala v Bratislave pre neziskovku a v januári 2015 odišla do Ázie - pôvodne opäť na štyri mesiace. V marci som však v Chiang Mai stretla niekoľko digitálnych nomádov vrátane Ivany Grešlíkovej, ktorí ma inšpirovali. To bol druhý bod zlomu. O týždeň som si zmenila letenku tak, že bolo jasné, že v Ázii zostávam.

Risk je zisk: Keď som sa rozhodovala, či v Ázii zostať, silná vnútorná túžba po takomto živote mi vlastne nedávala na výber. Vedela som, že inak sa nedá. Ani som nepremýšľala o tom, že sa neužívam, lebo cestovať sa dá veľmi lacno a robiť sa dá všade vo svete čosi. Je to len o kreatívite. Aj hľadanie ciest, ako na to, aby sa človek užíval tým, čo má rád, je len taká kreatívna hra, ktorú netreba príliš dramatizovať, skôr si ju užívam. Nikdy mi nenapadlo, že by som spravila nesprávne rozhodnutie - práve naopak. Bolo to najlepšie rozhodnutie môjho života.

Digitálne nomádstvo mi dalo aj vzalo: Nomádstvo je o slobode. O jej hľadaní - v práci, vo vzťahoch aj

vo svojom vnútri. So slobodou vždy súvisí zodpovednosť. Vďaka nemu som sa naučila preberať zodpovednosť za vlastné rozhodnutia. Najviac si užívam sutočnosť, že sa môžem ráno zobudiť a v každej jednej chvíli nového dňa sa rozhodovať, čo budem robiť podľa toho, ako sa práve cítim. Vyhovuje mi, že stále objavujem nové miesta, stretávam rôznych ľudí, získavam nové podnety. Aj to, že môžem celoročne pracovať na čerstvom vzduchu a nemusím sedieť v kancelárii, že môžem plávať v jazerách a v mori, kedy sa mi zachce, že sa môžem učiť nové jazyky a spoznávať sa cez úplne iné situácie, než aké zažívam doma. Najradšej mám pocit, keď vystúpim zo svojej komfortnej zóny a posúvam svoje hranice - či už pri prvej jazde na motorke, alebo pri treku v džungli...

Nomádstvo tak, ako ho žijem ja, nie je len o hľadaní slobody, ale aj o neustálom hľadaní miesta: kde človek prespí, kde sa naje, kde bude pracovať, aby tam mal dobrú wifi a ticho, možnosti športového vyžitia... A napokon aj o hľadaní spriaznených duší na ceste. Niektorí digitálni nomádi zostávajú celé týždne či mesiace na jednom mieste. Ja ako novinárka si to vlastne nemôžem úplne dovoliť - za novými príbehmi sa presúvam pomerne často, ba niekedy to môže byť vyčerpávajúce aj časovo náročné. Najviac mi, samozrejme, chýbajú ľudia - celá rodina, všetci blízki, ktorí žijú na Slovensku. Nevnímam to však, že by som „platila nejakú daň“. Proste som sa rozhodla takto žiť, a tak som veľkú časť roka odkázaná na komunikáciu cez telefón či Skype. Okrem ľudí mi ešte chýba šoférovanie a varenie (smiech). A dlho som si myslela, že mi chýba aj syr a dobré víno, ale to bol len taký rozmar.

Rituály na cestách: Rituály sú veľmi dôležité.

Kdekoľvek som, vytváram si ich - stále odznova.

Snažím sa napríklad každé ráno pokojne vypíť čaj a dopriať si aspoň desať minút na meditáciu. Na novom mieste si vždy dám najprv nápoj, ktorý vidím, že pijú

miestni. Napríklad v Indii čaj, ktorý sa predáva všade na uliciach. Je to najjednoduchší spôsob, ako sa okamžite ponoriť do miestnej kultúry.

Lekcia života: Fascinuje ma, ako sa mi vďaka stretu s inými kultúrami „preukladali“ hodnoty. Napadá mi takýto príklad: žila som dva týždne u kamarátky Indonézanky s jej manželom a dvomi deťmi

- v domčeku s hlinenou podlahou, kde sme sa umývali dažďovou vodou, nazbieranou do vedra. Jedného dňa sa Yoan rozhovorila, ako stretla svojho manžela. Ona, vysokoškolsky vzdelaná žena, ktorá kedysi pracovala aj pre nemecký Červený kríž, dnes žije šťastne s Iwanom, ktorý je sprievodcom v sumatrianskej džungli. „Je to dobrý človek, je trpezlivý a nekomplikuje veci. Presne takého som hľadala,“ povedala mi spokojne. Zahanbila som sa, keď som si uvedomila, aké nároky na potenciálneho partnera mám ja... Po celé dva týždne som ich nevidela

hádať sa, láska sršala zo všetkých kútov domu a hlavne z nich samých. Inšpiruje ma každé stretnutie s ľuďmi, každý rozhovor, ktorý som na cestách urobila. Či už s Indkou Savitou v himalájskej dedinke, ktorá hoci má vysokú školu, chce, aby jej manžela vybrali rodičia, alebo s Tibeťanmi, ktorí kráčali cez zasnežené Himaláje dva mesiace, aby sa dostali do Indie - za vzdelaním a slobodou, či s bývalým kuchárom dalajlámu, ktorý sa vo svojich takmer osemdesiatich rokoch už len pokojne stará o svoj dopestovaný čaj. Z Ázie som si so sebou priniesla aj princípy budhistickej filozofie. Nemám na mysli len meditácie, ale aj sústredenie sa na prítomnosť - byť tu a teraz, nesúdiť ľudí, byť vnímavá v každej jednej chvíli, počúvať tých, s ktorými práve hovorím, namiesto toho, aby som odchádzala v myšlienkach kamsi inam.

Rutina vs dobrodružstvo: Rutina a dobrodružstvo sa nevyklučujú. Rutina

zjednodušuje fungovanie na neznámych miestach. Na každom novom mieste napríklad hľadám kaviarne, do ktorých chodím každý deň. Nie je nič lepšie, ako keď prídem do kaviarne a obsluha už vie, čo si chcem objednať, lebo si ma pamätajú. Dodáva mi to akýsi pocit istoty aj toho, že mám na neznáмом mieste známych. Keď si idem každé ráno zabehať 8 km, nemusím vymýšľať nové trasy. To však neznamená, že nezažívam dobrodružstvá. Počas minulého roka som mesiac - dva cestovala a potom som sa na mesiac usadila, aby som nazbieraný materiál spracovala. Pracovala som z džungle či priamo z kaviarne na pláži kambodžského ostrova alebo s výhľadom na indické Himaláje. Keď sa však ocitnem v zapadnutej indonézskej dedinke, radšej si vychutnávam, čo sa okolo mňa deje, než aby som sedela za počítačom, lebo najviac materiálu na články nazbieram v rozhovoroch s ľuďmi či pozorovaním ich života.

Takto to nefunguje: Vždy som chcela cestovať a žiť si pritom novinárčinou.

Pravda je taká, že sa mi to stále úplne nedarí. V poslednom roku som totiž spolupracovala aj s neziskovkami na Slovensku a veľká časť môjho príjmu bola od nich. Tiež nestačí iba napísať články a posunúť ich médiám. Lahko sa totiž stane, že

čakáte aj mesiac - dva, kým vám text uverejnia, takže sa na tieto príjmy nedá úplne spoľahnúť. Je preto dobré mať úspory. Dôležité je tiež vytvoriť si sieť kontaktov predtým, ako sa človek vydá na cesty.

Mňa v médiách už poznali, takže keď som kolegom písala, či majú záujem o nejaké témy, nemusela som ich presvedčať, že ich (snáď) napíšem podľa ich predstáv. Vytváranie kontaktov však môže trvať roky.

Opri sa o mňa: Cestujem zväčša sama, ak sa ku mne na nejakú časť cesty nepridajú priatelia. Z desiatich mesiacov som minulý rok bola osem sama. Chvilami som si myslela, že je pri takomto spôsobe života náročné nájsť si partnera. Ale keď počúvate príbehy nomádskych párov, začnete veriť, že aj vám sa môže stať, že sa v Thajsku zoznámite s Mexičanom a o pol roka už budete spolu nomádiť v Južnej Amerike.

Hoci, nachádzať skutočne hlboké vzťahy na cestách nie je jednoduché. Človek sa akosi prirodzene bráni príliš sa spriatelíť, pretože nikdy nevie, kedy ten druhý odíde, a to môže byť ťažké. Na druhej strane, jednoduchšie stretnete niekoho, s kým „si úplne sadnete“, okamžite si máte čo povedať a viete, že prepojenie sa počas mesiacov odlúčenia nestratí. Veľkou podporou je však pre mňa rodina a priatelia na Slovensku. Hoci cítim, že nie vždy rozumejú, prečo takto žijem, stačí im, že vidia, že som šťastná.

Plán s ručením obmedzeným: Netuším, ako dlho budem takto žiť, ani to, ako dlho sa takto žiť dá. Ani ma to teraz nezaujíma. Dôležité pre mňa je, že teraz mi takýto spôsob života dáva zmysel.

Silvia Púchovská (32)

Než odišla: Pracovala v Kodani na pozícii marketingovo-projektovú manažérku pre elektronickú firmu.

Na cestách: Od leta 2012.

Živí ju: Vlastné marketingové štúdio Studio Inbound, v ktorom poskytuje poradenstvo malým a stredným podnikateľom. Venuje sa aj blogu Unboxing Traveller, na ktorom píše o cestovaní a životnom štýle digitálnych nomádov a predstavuje miestne „exotické“ produkty v krátkych videách („unbox“ v zmysle rozbalíť nový produkt a zhodnotiť ho).
Zimu trávi: V Ázii, najmä na Bali.

Bod zlomu: Zo Slovenska som odišla hneď po vysokej škole. Chcela som sa naučiť po španielsky, tak som na rok odišla žiť na Tenerife. Potom som získala stáž v Dánsku a neskôr som si tam našla dobrú prácu. Nebavilo ma však dochádzať každý deň takmer hodinu do práce a sedieť tam od pondelka do piatku. Liezlo mi na nervy dánske počasie. Pôvodne som vôbec nevedela, že zmením celý životný štýl. Šetrila som si na ročnú pauzu v kariére a keď som mala dost nasporené, dala som výpoveď a rok cestovala - hlavne po Južnej Amerike. Zmenilo mi to pohľad na život. Vedela som, že v tej kancelárii už dlho neobsedím. Začala som hľadať možnosti, ako cestovať a popri tom pracovať a naskytla sa mi možnosť pracovať ako marketérka na voľnej nohe. Pred rokom a pol ešte skoro nikto o termíne „digitálny nomád“ nerozprával, takže som netušila, že jedným z nich budem aj ja. (smiech) Som stále Silvia, dievča, ktoré rado cestuje

SILVIA
PÚCHOVSKÁ

a objavuje svet. A okrem toho si budujem vlastné podnikanie.

Risk je zisk: U mňa sa veci diali postupne. Na skutočnosť, že nežijem na Slovensku, som zvyknutá roky, každá cesta alebo život v inej krajine však dali zabrať. Hlavne na začiatku, kým som si zvykla na miestne počasie, rytmus ľudí, ulice, chute, vône či ceny. Je to však niečo, čo mám rada a viem, že na začiatku musím byť trpezlivá a prijímať veci tak, ako prichádzajú. Rozhodnutie opustiť dobrú, stabilnú prácu bolo náročné. Pred tri a pol rokom som nemala žiadnych kamarátov zo Slovenska, ktorí by niečo podobné urobili. Moji

rodičia mali obavy, či si opäť nájdem dobrú prácu. Ale ja som si povedala, že život je len jeden a treba ísť za svojimi snami. Keď som si našla prácu raz, tak si ju nájdem zasa. Počas cestovania som dostala inšpiráciu vyskúšať vlastný biznis. Občas ma prepadne pochybnosti - hlavne keď vidím ten stabilný život mojich kamarátov doma a ja sa niekde „trieskam“ s ruksakom v horúcom Singapure. Alebo aj vtedy, keď klientovi príde rozpočet na moje služby a v spolupráci nepokračujeme. Nakoniec sa však vrátim späť k mojim snom a hodnotám a viem, že tento životný štýl je pre mňa momentálne ten najlepší.

Digitálne nomádstvo mi dalo aj vzalo: Zažila som veci, ktoré mi niekedy pripadajú ako z filmu. Žijem svoj vlastný príbeh a nikdy sa nenudím. Naučila som sa veľmi veľa nových zručností, ktoré súvisia buď s on-line marketingom, alebo s cudzími kultúrami. Neustále sa vzdelávam, tvorím, spoznávam nové miesta a v poslednej dobe som stretla toľko zaujímavých ľudí... neviem si predstaviť, že by som to isté zažila v kancelárii. Motiváciu mi dáva aj môj obľúbený šport - surfovanie. Nomádsky životný štýl mi berie bežnú stabilitu - jedno bývanie, jedna posteľ a možno aj stály vzťah. Na druhej strane si však poviem, že možno to, čo má prísť, ešte neprišlo a na dobré sa oplatí počkať. Býva mi smutno za rodinou, pretože hoci roky žijem v zahraničí a cestujem, sme si s rodičmi veľmi blízki. Pravidelne sme však v kontakte cez Skype, e-mail alebo Facebook. Skôr mám strach, že som ďaleko od starých rodičov a tí tu navždy nebudú.

Rituály na cestách: Nikdy necestujem bez malého anjelika, ktorého som kedysi na Štedrý deň našla na Tenerife. V mojom batohu nesmú chýbať pohodlné trekkingové topánky, flip-flopy a plavky. Samozrejme, nikdy necestujem bez mojej mobilnej kancelárie. Ak prídem na miesto, kde možno surfovať, tak ako prvé sa idem pozrieť, aké sú vlny.

Lekcia života: Najviac času som v poslednej dobe trávila v Mexiku a El Salvádore.

Aj keď sú tu životné podmienky ťažšie ako na Slovensku, ľudia ich berú viac s úsmevom.

A čo som sa naučila o sebe? Že to proste viem sama „dať“. Všetko si zorganizovať, ísť, spoznať ľudí, zažiť veci, ktoré som kedysi veľmi chcela a teraz sa stali realitou. Zistila som, že je síce lepšie zdieľať momenty s niekým iným, ale vôbec mi nerobí problém byť sama. A v mojom prípade som si uvedomila aj fakt, že svet je krásny a do konca života môžem objavovať nové miesta, ale doma je doma. Na Slovensku.

Rutina vs dobrodružstvo: Rutina existuje a podľa mňa práve u digitálneho nomáda existovať musí. Počas cesty sa naskytne veľmi veľa rozptýlení, ktoré dokážu vytrhnúť z práce a stanovených cieľov. Na digitálnom nomádstve je krásne, že niekedy si na Bali dám pracovný obed s freelancermi z Nemecka alebo idem po práci surfovať s kamošom z Kanady. No a občas idem na obed so spolupracovníkmi z coworkingového priestoru v Cvernovke, pretože trávim čas aj v Bratislave. Najradšej pracujem práve v coworkingoch, kde nájdem ľudí ako ja. A dobrý internet. Teraz v takom fungujem na Bali. A keď sú dobré vlny a nemám naplánované žiadne stretnutie, idem surfovať a potom späť do práce. Rutina je pre mňa momentálne krásna vec, lebo som toľko cestovala, až mi začala chýbať. Inak zažívam to isté, čo aj iní ľudia vo svojom živote - radosti, starosti, lásky a sklamania. Akurát som raz v Strednej Amerike, potom v Ázii a neskôr možno v Európe.

Takto to ne(funguje): Prebrala som sa z predstavy, že sa veci udejú rýchlo. Vlastný biznis sa buduje postupne a nejaký čas to trvá. Ak pritom človek aj cestuje, môže to trvať ešte dlhšie, pretože na ceste sa vyskytne veľa pokušení. Práve tie však robia život zaujímavejším. Nemyslím si, že je ťažké vedieť sa

takto užiť. Pracovať bez osobného kontaktu je z môjho pohľadu dnes už bežná vec.

Oprí sa o mňa: Cestujem sama, ale nikdy nie som sama. Som typ, ktorý sa veľmi rýchlo zoznamuje s ľuďmi a niekedy si musím vyslovene povedať, že sa musím sústrediť na seba a na vlastné veci. Nájsť si partnera je pri takomto životnom štýle náročné. Aspoň doteraz som mala vždy partnera, ktorý bol príliš naviazaný na jedno miesto a ja som sa tam nevidela. Počas ciest som našla veľa nových priateľov a mnohokrát mi rozumejú lepšie, ako starí priatelia z domu. Cestovatelia sa navzájom chápu a podporujú, často prežívame to isté, a preto nie je problém zdôveriť sa im so starosťami aj hodinu po zoznamení. Na Slovensku však mám niekoľko priateľiek, ktoré mi nikdy zo života neodídu a sme tu jedna pre druhú.

Plán s ručením obmedzeným: Momentálne sa teším z tohto životného štýlu, ak však pocítim, že chcem byť na jednom mieste alebo s jedným človekom dlho a možno aj do konca života, tak sa tak stane. Tieto veci sa napláňovať nedajú.

